

KREŠŤAN

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
POLITIKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
Kévédeknapló
1896. évi. 611. sz.

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
Na pol roka . . . . . 1 > — >
Na štvrt roka . . . . . — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

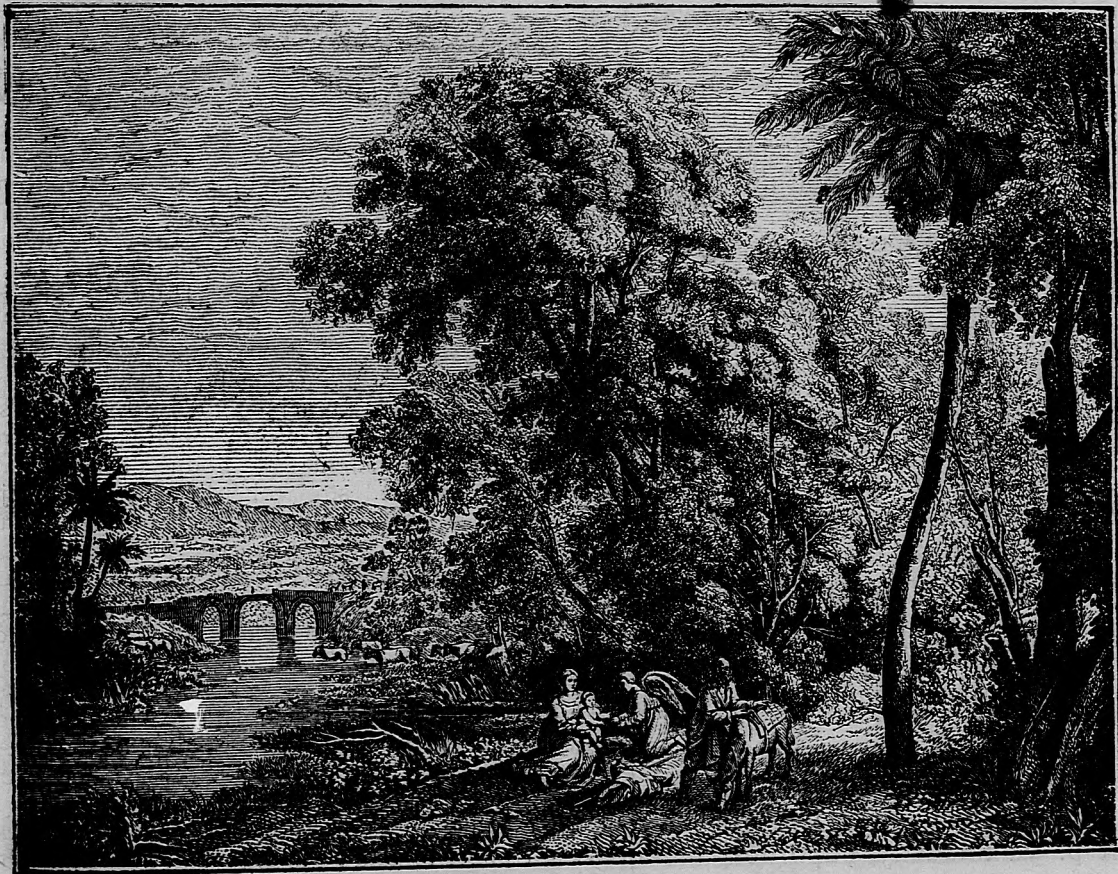
Spisujú a vydávajú:
MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**
Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.
sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku
je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Povinnosti kresťana v Uhorsku.

Už vopred poznamenám, že pod kresťanom rozumiem remeselníkov, alebo sedliakov, lebo však v pravom smysli toto sú kresťania. Medzi pánmi málo je kresťanov, bár aj všetci

96
52
srdcom to chcem tu na papier vylepiť. V prvom rade on musí svedomite dane platiť tak, že keď tú poslednú košelu si predá, žiadosti exekútora musí vyhovieť; lebo človek v Uhor-

Svätá rodina si odpočíva na úteku do Egypta.

sú pokrstení. Kresťan, t. j. človek Krista je ten, ktorý jeho vôľu nasleduje.

Jakéže povinnosti má ten jednoduchý, neučeny kresťan v Uhorsku, celkom so žalostným

sku najprv musí porciu zaplatiť, a až potom nech si myslí na to, aby mal čo do úst položiť a čo na seba navliecť. Koľko raz sa mi kúpalo oko v slzách, keď som videl, že úbo-

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

Céd.

títo nie sú tiež ohavní ničomníci a či nezasluhujú najväčšieho opovrzenia? A takíto hnusní všetkího opovrzenia hodní ničomníci sú všetci zednári, — liberáli, židovskí to žoldneri otroci, háveď „sberba to Satanášova.“ A koľkí sú takí kresťania, áno i kňazi — já alespoň znám takých kňazov, ktorí s týmito ničomníkami, s touto sberbou satanášovou sú intimní pajtáši, s nimi za jeden remeň ťahajú oproti Pánu Bohu, Pánu Ježišu Kristu a jeho svätej cirkve. Či títo niesú tiež hnusní všetkího opovrzenia hodní ničomníci? A takíto hnusní, všetkího opovrzenia hodní ničomníci sú i všetci liberálni katolíci, o nich slávnej pamäti pápež Pius IX., reknul: „Ni vero periculosiores omnino sunt et exitiores apertis hostibus.“ A provinciálny cirkvený snem v Tuy praví o liberálnych katolíkoch: „Ingens periculum fidei ac ipsi naturali ordini.“ Liberálni katolíci sú tedy tiež hnusní všetkího opovrzenia hodní ničomníci. A koľko je u nás takýchto podlých ničomníkov. Takíto podlí ničomníci sú i všetci tí kresťania katolíci, ktorí s terajšou židovsko-zednárskou vládou za jeden remeň ťahajú. A čo mám reknúť o tých, čo so židovsko-zednárskou vládou, s liberáli vždy za jeden remeň ťahávali a ešte až posavád ťahajú. Ktorí sa ešte i teraz verejne chvastajú: „Ěn liberális, kormánypárti vagyok, voltam és leszek.“ Čo mám reknúť o týchto podliackych Judášoch? Či nie sú tí najohavnejší, tí najhnusnejší, tí najpodlejší a tedy i toho najväčšieho opovrzenia hodní ničomníci. Ba veru že sú. — Ja to nemôžem pochopiť, jako a prečo kresťan katolík alebo ešte katolícky kňaz môže byť liberálom? Len tak to môžem pochopiť, jako pochopím, prečo Judáš íškariotský môhol byť, stať sa a skutočne sa i stal zradcom Krista Pána. Judáš íškariotský stal sa zradcom Krista Pána preto, ponevác jako to písmo sv. svedčí: „Vošiel do neho diabol“ Evang. sv. Jána kap. 13. v. 27. A podobne a iste len kresťan katolík, len ten katolícky kňaz môže byť liberálom do ktorého „vošiel diabol,“ ináčej liberálom byť nemôže. Veď liberalismus, je rozhodným a zaprisahaným nepriateľom Boha Ježiša Krista a jeho sv. Cirkve. Liberalismus, tento zlorečený, prekliaty, kliatbou Božou ztížený chce celkom vyhubiť, celkom zničiť každé pozitívne, zvlášte však kresťanské náboženstvo a všecko čo s ním súvisí. Liberalismus, jako píše jeden vysoko-účený španielský spisovateľ, Sardy: Liberalismus je hriech. Liberalismus je absolutným omylom v rade ľudských činov a absolutným neporiadkom; preto byť liberálom je väčším hriechom, nežli byť ruhačom, podvodníkom, cudzoložníkom, vrahom.“ Liberalismus za jakoukoľvek maskou by sa on ukrýval, celý svet predsa o ňom vie,

že je vlastne nevera a nevera je ťažkým hriechom a podkladom a súhrnom mnohých iných ťažkých hriechov; preto liberalismus je už dávno od slávnej pamäti pápeža Pia IX. zavržený. Dr. Robert Neuschl výtečný vysoko-účený katolícky kňaz, hovorí o liberalisme následovne: „Nemôže byť náuky mrazivejšej, nemilosrdnejšej, škodlivejšej, nebezpečnejšej, biedáckejšej, prelhanejšej nad učenia liberalismu. Liberalismus je lož a samá lož a samá nespravodlivosť a sobeckosť a samá ukrutnosť. — Liberalismus je tá najväčšia potupa, ktorá mysliacemu duchu ľudskému učinená byť mohla, je quintessencia zloby zvrhlej vôle ľudskej, je to nákaza, nákaza neshojiteľná veštiaca smrť istú tomu národu, v jehož ústroj jednúc sa objavila. Národ každý je ztratený, ktorý liberalismu v náručia sa vrhnul. Liberalismus je modernej spoločnosti najväčšie nešťastie, najväčšia hanba.“ Výtečný nemecký učenec Görres píše o liberáloch takto: „Liberáli sú samá lož, oni od lži vychádzajú, ku lži sa vracajú, z lži žijú a tučnejú. Lož je jejích smýšlaním, rečou a snahou a vôbec všetka jejích bytnosť je lož.“ Ja však pravím: Moderný liberalismus je tyranom, egoistom, zlodejom, lhárom, podvodníkom, zhubcom spoločnosti ľudskej. Naše 19. stolie je toho nepodvratným dôkazom. Liberalismus je hrúzo- vláda

Liberalismus je krutým sveta kráľom, je krutým Nabuchodonozorom, krutým Neronom. Liberalismus je rozhodným a zaprisahaným nepriateľom sv. katolíckej cirkve. Liberál v Boha neverí, jemu je viera v Boha ničím. Liberál na prísahu nič nedá a spojí sa s každým, kto je jako on proti Kristu a jeho sv. Cirkvi. Preto liberáli spojení sú so židami, idú ruka v ruku s nimi. Vidíme to na vlastnie oči tu u nás v Uhorskej krajine Liberál a žid dva bratanky, srastení bliženci. O liberáloch týchto . . . . židovsko-zednárskech, tejto sberbe satanášovej všetkým právom platia slová Kristove: „Vy z otca diabla ste a žiadosti otca svojho chcete činiť. Ten bol vražedníkom od počiatku a nestál v pravde; lebo pravdy v ňom neni. keď mlúvi lož, z vlastnieho mlúvi, lebo je lhár a otec lži.“ Jan 8. v. 44. Každý liberál je z otca diabla. Len takto sa môže pochopiť príčina, jako a prečo môže byť a je katolík a katolícky kňaz liberálom; preto, ponevác je z otca diabla a jako do Judáša „vošiel do neho diabol, ináč by nebol, nemôhol by byť liberálom. Každý tedy liberál, či kňaz či laik je z otca diabla, je diablom podsadnutý, je plod satanáša a tedy všetkého opovrzenia hodný podlý ničomník. Nynejšia vláda je skrz na skrz židovsko-zednárska liberálna vláda, Bohu Ježišu Kristu a

jeho svätej cirkvi na najvyš nepriateľská vláda. Každý, kto s touto židovsko-zednárskou liberálnou vládou za jeden remeň fahá, kto na stránku tejto židovsko-zednárskej liberálnej vlády ablegátov na snem, na dietu volí, je tiež všetkého opovrzenia hodný podliacky ničomník.

A bohužial! Kofko, jak mnoho je u nás i kňazov i svetských — takýchto podliakov, všetkoho opovrzenia hodných ničomníkov. Kto tedy nechceš byť opovrzenia hodným podlým ničomníkom, prekliatym, zlorečeným, kliatbou Božou stíženým, nefahaj so židovsko-zednárskou liberálnou vládou, háveďou, sberbou to satanášovou za jeden remeň. Nevoľ ablegáta na stránku liberálnej židovsko-zednárskej vlády ablegáta liberálneho, Judáša to, zradca Ježiša Krista, zradca sv. cirkve, zradca kresťanského katolíckeho ľudu. Ale jestli chceš byť milým dietkom Otca nebeského a duchovnej tvojej matky -sv. cirkve katolíckej, jestli chceš byť Pánu Ježišu Kristu milým od Neho požehnaným, jestli chceš byť chvály hodným kresťanom katolíkom, tak varuj, vystrýhaj sa jako jedovateho hada, jedovatej potvory liberalismu a pripoj sa ku kresťansko-katolíckej „ľudovej strane“, s touto usilovne, verne pracuj, všade ju podporuj, na jej stránku ablegáta voľ, veď len v tejto kresťansko-katolíckej „ľudovej strane“ je naša spása, len táto strana s pomocou Božou môže nás vyslobodiť z ťažkého židovsko-zednársko-liberálneho jarma, tyranstva, otroctva v ktorom upíme. Hore sa tedy všetci kresťania katolíci, maďari, slováci, chorváti, rumuni, srbi, nemci, podajme si bratské ruky; hore sa pod zástavu „ľudovej strany“ zástavu to kríža Kristového, tejto zástavy sa pevne držíme, pod ňou spojenými silami svorne, smele, zmužile, udatne, neohrožene, bojujme proti nášmu úhlavnému nepriateľovi židovsko zednárskej liberálnej neznabožskej, nevereckej háveďi, sberbe to satanášovej. Pod zástavou kríža Kristového iste zvíťazíme, slávne bude víťazstvo naše. Nech tedy žije ľudová strana! Sláva večná, sláva zástave našej sv. krížu Kristovému! Sláva i všetkým verným udatným bojovníkom „ľudovej strany“

Ondrej Rojko,
vyslúžilý farár.

Dvā hosti.

Zavítali k nám dva hosti,
Narobili nám starosti,
Jako jich my uctiť máme,

Tiež čo jim jest a piť dáme;
Bo to neboli len takí
Hosti veru ledajakí:
Ale nad mieru hákliví,
Šťastliví i nešťastliví. —
Prvý sa menoval Pokoj.
Hneď som ho tak prijal: o môj
Bratku, dobre, že si ku mne
Prišiel, ty sa veru tu mne
Zideš, vitaj na storazy:
Zostaň u mňa po vše časy!
Nepustím ta viac od seba,
Veď ty stojíš za pol neba. —
Pozrem na toho druhého
Hosta Svárom nazvaného,
Hneď som všetkého mal dosti
A odseknul mu v prisnosti:
— Nepotrebujem ja teba,
Aby som zožieral seba,
Tiež aj iných súžil, trápil
A takto si život krátil.
Darmo si sem prišiel, ver' ti
Len to uravím: hybaj v čerti!

K.

Ako starý Vozár ukradené mu peniaze naspät dostal.

Kto že by sa tomu neradoval, keď svoju kavičku na jarmoku dobre predá a pekný groš prinesie domov, aby si svojej domácnosti trochu na nohy pomôhol a ešte aj niektoré ošipané kúpil: nuž ale to je veru nie radosť, keď človek s peniazmi si ľahne a bez peniazí stane, pretože sú ľudia, ktorí nie kravu, ale hodné dlhé ruky majú.

Tak sa to prihodilo starému Vozárovi z Torisek.

Peniaze treba len že ich nieto, nuž čože si počneš biedny Vozáru? Vzal svoju rysulu a zahnal ju na jarmok, kde sa mu ju pošťastilo za 60 zl. predaf.

Po láskavom odobratí sa od rysuly, zakrútiac peniaze do šatky, dobrej vôle poberal sa domov, kde peniaze svojej starej Katke s radosťou prečítal a potom opatrne na oblok so šatkou položil pritisnúc ich tehlu.

Dobrou vôľou sa dal na odpočinok a spal ani kreček keď pole vyplení a svoj byt dobre zaopatrený má. A keď už raňajšie sence oblokom svietilo a ho v nos štekľilo, tu bol jeho prvý krok k obloku, a pozrite len — tehla leží na zemi, oblok rozbitý a šatka aj s peniazmi preč!!

Pravdaže na to šlo u Vozárov trošku hlasnejšie; Vozár hľadel klajúc oblokom a temer si kŕk vykrútil; Vozárka nadávala mu do sprostákov, že položil peniaze na oblok, pod nos zlodejom: — susedi sa shŕkli, obzerali oblok, tehlu a radovali sa, že nepredali svoje kravy; o dlhorukom ale ani chýru ani slychu, pretože vtáčik nesleš so stroma k nám, čo mu aj jak krásne hvízdame.

Peniaze byly teda ukradené, a Vozár chodil dlhou tvárou, opustenou hlavou, na chrbte sopiatyma rukama po dedine.

Tak to šlo kým nebolo počut v Toriskách: — „Starý Stehlík je tu, sedí v krčme a počarí všetko čo mu pod ruky príde.“

Si zvedavý, kto to bol ten starý Stehlík?

Veru toho poznali všetci tí od Torisek až po Korytno, a šesť míľ v pravo a ľavo dnu do krajiny, ktorí sňahobiele ba žiadne vlasy na hlave nemajú, abo už dávno odpočívajú šesť šuhov hlboko v zemi, a včúľ už aj starého Stehlíka pochytil ten mocný čarodejník Smrť a ho obrátil v prach a popol.

Kým ale žil bol hostinským v Toriskách, a pri tom veselý furták, ktorý má prirodenu schopnosť k vyvedeniu všakových umeleckých kúskov, akými tak zvaní „umelci“ spôsobia, že nám na chvíľku rozum zastane a peniaze z našich vreciek do ich precestujú.

Šikovnosť a rýchlosť je žiadne čarodejstvo, bosorstvo, choc to aj niektorí ľahkoverní ľudia za to držia. Tak aj Stehlík rychlostou vykonal kúsky, ktoré jednoduchým čirou nemožnosťou sa zdaly, a ponevác má v nohách živé striebro, dlho doma neposedel ale mnoho cestoval, a po hostincách, krčmách, železničných stanicách preukazoval svoje špasy a kúsky, a doniesol niekedy viac peniazy jako Vozár za svoju rysuľu.

Byv veselého ducha, všade ho rady videli, a ponevác sa po sedliacku nosil, a rád pomáhal, keď doktorého sedliaka troška omínalo, nuž sišli sa hneď veľký a malí, chlapi a ženy keď bolo počut v dedine, že starý Stehlík je zase tu: a keď večer v krčme svoje kumšty prednášal, každý rád dal čo mal, a kto nemal nič, iba jak gombičku bez úška, ten sa môhol divať i za darmo, ba niekedy sa mu ešte aj doktorá sklenička dostala.

Jeho to vraj i tak nič nestojí, vpravieval starý Stehlík, on si vína narobí z vody koľko chce, a preto môže ľahko jedon pohárik takému neborákovi pod nos strčiť.

A jako hovoril tak sa stalo; z razu premenila sa fľaška plná vody, pod Stehlikovým klobúkom vo fľašu plnú vínom, z ktorého kto len pil, nebol v stave jeho dobrotu na dostač chváliť.

Keď teda Stehlík v krčme bol, dokradnul sa ta aj biedny Vozár, chcejúc si tymi čarami svoje trápenia odstrániť. A veru čo ten čarodejník v sedliackom ruchu konal, to dľa mienky mnohých, ktorí až po uši otvorenýma ústama sa naň dívali, neišlo s kostolným riadom.

Stehlík vzal dva črstve vajcia, a jako ich rozbil, zrazu vyskočia z nich dve bystré, travozelené žabky, že všetké ženy vykrikly, a jako sa ich dotknúľ obrátili sa v sňahobiele myši. Tie zvieratka pohodlne vložil do úst, pokúsal ich, že mu len tak škripelo, a keď mu s toho trošku mdlo prišlo, vyplul na stol samé blištiace zlatovky. Z tých v blízkú sediacím vtisol po jednom do ruky, aby si tým poplatili čo stovili: Keď sa tí už radovali dobrej večery, tu byly ich ruky ako predtým — prázdne; a Stehlík im povedal aby sa len dali do práce a roboty, nuž si vyrobia niektorý rymščiak, ktorý neujde tak chytro jako ten darovaný.

Tomu a inému prizeral sa Vozár s polyzavretýmá očima, podoprel si hlavu pravou rukou, fúkal strašný dym na očadané múry, a Stehlika držal za opravdivého čertovho mužíka.

Ba keď jedon skričal, že mu mešec s peniazmi z vrecka zmyznul, a na to Stehlík povedal, že je stesti-nej starej krpci, čo pravda bolo, dostal i Vozár smelosti, vyžaloval svoju biedu, a pýtal ho úzkostne, aby mu pomohol k jeho peniažkom.

Na to mrdnul Stehlík plecóm, vpraviac, že ak je zbojník so strany od Korytna, vtedy nemá moci nad ním; ináč by sa dalo spomôcť.

Keď ho uistili, že od viac ako štyroch týždnoch nik cudzí v dedine nebol, prosil si kus hlíny, vmiesil do nej akúsi zelinku, šopkal čosi tajuplného, a dal ju Vozárovi aby tým pomazal dvere na dome a všetky stromy v zahrade; a ak od tejto doby v troch dňoch nebudú peniaze i so šatkou pod najväčšou hruškou, vtedy narastie zlodejovi hrb tak veľký, že najväčšiu tekvicu v rectorovej zahrade môže bratom nazývať.

S radosťou vykonal všetko Vozár plný súco dôvery v moci tej čarodejnej zeliny; ale ešte jedon šiel z krčmi domov, len že nie tak spokojný a bezpečný, a to bol ten istý, čo ten oblok rozbil a šatku i s peniazmi tak umele vytiahol.

Tomu už vo sne nariastal hrb tak útlive, že prebudiac sa plný strachu pomakal si chrbát ani len na vlas nezväčšil, predsa pri svetle svojego zlého svedomia pozoroval jak zo dňa na deň riaste vždy väčší a väčší.

A čudno, kabát zdal sa mu vždy užším, a keď sa chcel trochu roztiachnúť, prašfaly všetky švy; rukavy za dva dni mu kratšie ostaly, a keď pozrel v zrkadle, zdal sa mu krk značne kratším byť a plecía už skoro výšku nosa dosiahly.

Nikomu sa neopovážil rovno do očí pozreť. A na konci tretieho dňa ho na chrbte štekľilo, škriabalo a kúsalo ani keby celú mravenečnú kopu mal na ňom.

Tak teda dokrádol sa, ustrašený zlodej v tretiu noc k najväčšej hruške starého Vozára, položil ukradené peniaze i so šatkou pozorne na mäkkú pažíľ, a ešte hodný kameň na vrch, aby ich vietor neodfúkol a kliatba čarodejníka sa predsa na ňom vyplnila.

Takýmto spôsobom prišiel starý Vozár zase k svojim peniažkom; chýr Stehlika sa tak zmohol v okolí, že aspoň na kratký čas aj zlodejstvo z obyčaje vyšlo.

Za našich ale časov n.ôhol by starý Stehlík zase dobré služby konať!

Dľa cudzieho podáva:

Hrajnoha.

Veľký obrázkový LURDSKÝ KALENDÁR, L'UDOVÝ KALENDÁR

na

priestupný rok 1896.

Cena 30 kr.

K dostaniu je u *Kolomana Mészáros*, v Buda-pešti u vel. p. pátrov Fráňtiškánov.

CHÝRNIK

Čas. V Budapešti 31-ho dec. hneď rano začal sňah padať a padal až do večera. Teplomer ukazoval —9.6 stupňov. — Po Uhorsku z väčšej čiastky je suchý čas. Úmernosť tepla je nízka a po celej krajine nastala tuhá zima. Najteplejšie bolo v Kieke —1.6 stup. najchladnejšie v Akna-Slatine —18.9 stupňov. — Na západnom brehu Európy bol dážď, ináč počasie je z väčšej čiastky suché. Úmernosť tepla na západe pomerne je vysoká, inde ale nízka. Najteplejšie bolo v Malte —12.8 stupňov, najchladnejšie v Smolensku —30.9 stupňov. Vo Viedni —8.0 stup., v Ríme —0.2 st. v Paríži —11.1 stupňov, v Berlíne —12.0 stupňov, v Petrohrade —0.6 stupňov, v Moskve —25.5 stupňov, v Sofii —12.3 stupňov bolo tepla. — Predpovedá sa: Môže sa suchý a veľmi chladný čas očakávať.

Bánffy u kráľa. Jako „Nemzeti Ujšág“ píše kráľ dal zavolať ministerského predsedu baróna Bánffyho do Viedne pred seba pre stupavskú voľbu, kde mu kráľ zretedným spôsobom vyslovil svoju nevôľu nad stupavskou voľbou; výsluch sotva trval jednu minútu a pán Bánffy vyšiel z výsluchu s veľkým oveseným nosom, čo ináč už dávno bol hojne si zaslúžil.

Samovražda jednej nevesty. V Torde Anna Šooš, jediná dcéra jedného bohatého remeselníka ďaleko od mesta v chotári sa zavraždila. To mladé krásne dievča bolo snúbenicou merača Pavla Szatmáriho. Anna Šooš vskočila do jednej studne. Keď ju vytiahli, ešte žila, ale nezadlho umrela.

Zmrzla na mužovom hrobe. Vdova po Edmundovi Szabady pred niekoľko dňami pochovála svojho muža v Budapešti. Stará šesdesiat ročná žena si to veľmi na srdce vzala. Písala svojej rodine list, v ktorom sa od nich odobrala, reknúc, že na mužovom hrobe chce umrieť. Pribuzní jej hneď bežali do cmitera na Kőbánu, kde Szabadyho pochováli a v skutku na jeho hrobe našli tú starú ženu, kde od zimy zmierená bez seba ležala na zamrnutom hrobe, len ľahké háby mala na sebe. Jako sa zdá, rátala na to, že zima ju umorí. Odtiaľ zanesli ju, do nemocnice, ale lekári nedôverujú v jej život a snáď o jeden deň dosiahne svoj cieľ; pojde za mužom do hrobu.

Rozopra medzi severnou Amerikou a Anglickom. Jako známo v južnej Amerike má Anglicko jedno okolie v susedstve Venezuely, chotár medzi Guyanou a Venezuelou není ale dôkladne určený, z čeho už viackrát povstala rozopra medzi Anglickom a Venezuelou, tak i po tieto časy. následkom čeho predsedsa spojených amerických štátov Klivland veľmi bojovne sa o tejto otázke vyslovil proti Anglii, toto síce sa už teraz utišilo, ale zas predsedsa Venezuely pred pár dňami sa vyslovil, že Venezuela je odhodlaná na vojnu, a že ani to nedbá, keď vojna už zajtra vypukne.

Jako je ten civilný sobáš oblúbený u ľudu. Z Lopašova obce nitrianskej stolice nám píšu, že tam v noci zo 7 na 8 ho decembra matrikárovi na ten klínek, kde visela ohlášková tabuľa, jakýsi figliar zavesil jednu zdochnutú suku, a na suku ovesil ohlášku; matrikár chcjúc zmazať tento posmech s civilného matrikárstva oznámil to vrchnosti, ktorá potom prisne

vyšetrovanie nariadila, žandári pilno vyhľadávali páchatela, ale ešte posavád toho figliara nevynali.

Pravnuci anglickej kráľovnej. S druhým synom yorského kniežata už má 25 pravnukov anglická kráľovná Viktoria; asíce 16 pravnukov a 9 pravnučiek; najstarší z nich sotva má 16 rokov. Medzi týmito waleský knieža má dve deti, kňažná Tíse má tiež dve deti, nemecký cisár 7, grecký korunný dedič 3, kňažná Marketa 3, Ludvik Batemberg knieža 3, hessenský veľkoknieža 1, kňažna Irena 1, ruská cárovna 1, a Mária, rumuňska korunná kňažna 2 deti.

Veľký závej. Veľni zúrivo sa dostavila zima. 28-ho decembra bola taká zima, že, jestli je toto len počiatok, vtedy môžeme byť prichystaní na siberské pomery. Zo všetkých strán sa oznamujú prekážky v premávke. Z Niredházy oznamujú, že po meste a okolí pre veľké záveje premávka prestala, a veľká chumelica zúri. Vlaky o hodinu sa opozdily. Vlak z Máté-salky zaviazol v sňahu pri Maria Póči.

Pokúsanie od besných psov. Pred niekoľko dňami prišli zpravy z viacerých strán krajiny, že tu i tam viacej ľudí bolo pokúsano besným psom. Ťažké pády prihodily sa v toľnianskej, belohradskej, gemerskej stolici. Z Kraššo-sőreňskej stolice desať ľudí, ktorých besný pes pokúsal, nijako nechceli prísť do Budapešte lež podľa starodávnej povery ohnivy klúč im držali nad hlavou. Sedmori z nich predsa prišli do Pasteurovho ústavu, kam i z Rőžnavy prišlo päť ľudí.

Tekutina proti ruži (nemoci) Z Parížu sa oznamuje, že lekár Marmorek vynášiel jednu tekutinu (serum) proti tým bacillom, ktoré sa zjavujú pri ruži. Parížske noviny o tomto vísu následovne: Dr. Marmorek, ktorý behom viacej rokov skumal mikroby (malinké zvieratka, ktoré slobodným okom není možno zbadat) vynášiel také serum (tekutinu) ktorým sa tie bacilly pri ruži, v horúčke šiestonedelky dajú vyliečiť. Podľa dr. Marmoreka nastrieka sa pod kožu koňa z tých bacillov viackrát; a keď sa už 25 krát nastriekalo, konovi z pod kože vypusti sa tá tekutina (serum), ktorou sa potom nemocný zaštepí. Marmorek na premnohých zvieratoch vyproboval svoju tekutinu, až potom upotrebil ju i na ľudoch. Výsledok bol dostatočný, učbár Šantemesse ktorý sa zaobera jedine s liečením ruže konštatoval, že následkom tohoto liečenia ani štvrt toľko ľudí neumrelo na túto nemoc. Šantemesse o niekoľko dní učencom predložil vynález, Marmorekov.

Najstarší recept na svete. Vynali i ten najstarší recept, ktorý kedysi na zemi písali. A čo myslíte, proti čemu bol napísaný ten recept. Proti plešine. Ten recept vylúpil jeden anglický učenec z jednej egyptskej papierovej závitky. Vyhotovený bol pre matku kráľovnú Chatu štyri tisíc rokov pred Kristovým narodením, ktorá bola matkou 12-ho kráľa prvej dynastie. Sem to vypíšeme k úžitku plechavých ľudí: Rp. Dateľ psovej nohy, potom sa má variť v oleji kopyto zo somára a s týmto sa má hlava po vrchu dobre natref. To je práve tak dobrý liek jako iné, počnúc od Ramsesa až po dnešný deň.

Starý zlatý poklad v Temešskej stolici. V Temeš-Kudrickom chotári, jako sa odtiaľ píše, v jednej novej vinici našli robotníci v zemi mnoho starodávnych šperkov, s ktorých sa dozvedeli, že sú z ryzeho zlata a pravdepodobne ešte za túreckých časov, sa do zeme dostaly. Cena tohoto zlatého nálezu je veľiká. Ešte ďalej skumajú.

Korunovany ženský lekár. Amália portugalská kráľovná v minulý týždeň dokončiac druhý rok lekárskeho štúdia na univerzite v Lisabone s dobrým výsledkom složila skúšku. Učebný sbor pozdravil tú mladú klávnú, ktorá ešte dva roky bude poslúchateľom sboru, potom ju povýšila za doktora. Kráľovná z lásky k vedám dala sa na lekárstvo a veľmi často navštevuje i nemocnice, kde najútlejšie zachádza sama s nemocnými.

Ukradené diplomatické písma. Z Belehrádu sa píše: Mimoriadne nemilo sa dotkla tunajších vyšších kruhov tá okolnosť, že v Sofii u tamejšieho srbského jednatelstva sa vlomili do bydlia Risty Daniča srbského diplomata, keď nebol doma, zloději vnikli, vylámali všetky kasne a vzali so sebou pre mnoho vážnych listín. Jednu čiastku písem v záhrade diplomatického jednatelstva našli, lež všetky vážne listiny zloději so sebou vzali. Čo je dôkazom toho, že odborná ruka v nich preberala a že jediným cieľom toho vlomienia sa bolo ukradnúť tie listiny. Rista Danič predtým bol v Budapešti srbským hlavným konzulom.

Ladislava Borbáša, znamenitého to kaplána v Ladenicách kráľovské pravotárstvo v Nitre oznámilo kr. súdu jako takého, ktorý búri proti civilnému sobášu. Ovšem je to veľmi pekné od kráľ. pravotárstva, že tak usilovne chodí na ghymešské kázne: ale pán Borbáš, nemyslíme, že by bol búril, lež len nauky katolíckeho náboženstva ohlašoval. A keď ho za to i potrestajú, to mu bude slúžiť len na chválu. Pána Borbáša nitriansky súd vzal pod obžalobu, ale jeho advokát dr. Stran-sky i proti tomu appelloval na kráľovsku tabuľu. Zvedávi sme, jako sa tieto veci vyvinú.

Vianoce vo Vatikáne. Svätý otec, rímsky pápež 23. dec. so slávnostným obradom prijal kardinálov, biskupov a prelátov, ktorí ho pozdravili z príležitosti vianočných sviatkov. Na reč dekána kardinálskeho sboru, kardinála Monako pápež odpovedal, že tie mnohé protivníctvá, ktorým je cirkev vystavená, za povinnosť nám kladú, aby sme naše modlitby rozmnožili, žeby sme poistili dokonály výsledok katolíckeho pohybu, ktorý už u viacerých národov vznikol; aby sme premohli ducha bezbožnosti, ktorý sa protiví vôli najvyššieho a náboženskej výchove mladé. Pápež v svojej reči pripomenul, že i panovníci i ľud vzdychali k Bohu, prosiac ochranu k vážnym podujatiam, alebo pomoc v nešťastí. „Dobrotivý Bože tak dokonaj svoju reč svätý otec — jak velice zapotreby má tvojho požehnanie táto terajšia doba!“ — Pápež výborne vyzeral. Poklona dlhšie než hodinu trvala. Po poklone prítomní všetci prešli popred pápežským trónom.

— **Zmrznutá pani.** V Čalokezi v chotári obce Kišlégh na jednom záhone našli jednu mrtvolu v panských šatách oblečenú pod sňahom. Mrtvolu zanesli do obce a tam konštatovali, že tá nešťastlivá zmrzla. Poznali i jej osobu: je to vdova Dehnhofrova, ktorá v Prešporke mal obchod na múku. Asi pred desiatimi dňami bol na návštevu u syna v Čalokezi a odtiaľ bez vedomí a rodiny odišla. Od tých čias zmizla a ačkoľvek ju hneď dali hľadať, predsa ju nenašli. Na okolí ju síce viacerí videli, keď sa po chotári túlala a v jednom majeri i prenovala. Že o vražde alebo o samovražde nemôže byť ani reči.

Upovedomenie. *Ludová strana* v Budapešti (VIII. József-körút 31/b. II. emelet) *krajinskú sústrednú pisárňu* otvorila. Obecnosť sa vyzýva, aby túto *pisárňu* hneď upovedomilo o každom pohybe *ludovej strany*

sa týkajúcom. Redaktori ale ktorí držia s ľudovou stranou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnú službu p času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek mena na to zrosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlisko toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by neкто písal, nikdy nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať. Do ľudovej kancelárie sa môže i po slovensky písať.

Všetky listy sa majú adresovať na meno Veľk. pána *Jána Molnár*; vtedy istotne ich dostane kancelária.

V Budapešti 3-ho novembra 1895.

Kraj. sústred. kancelária „Ludovej strany“

v Budapešti

(József-körút číslo 31/b. II. poschodie).

DOPISY.

Chyžne.

Prevelebný pán redaktor!

Nasledujúce riadky som dostal z Oravy.

„Nemôžem dlhším mlčaním odľahovať túto radostnú zvesť, ktorú Vám Velebný p. Redaktor, chcem v krátkosti sdeliť; jak prichádza ľud ku poznaniu svojého práva. Na vzdor všetkému nátlaku, falšovania menoslovov od p. liberalcov už dnes počínáme sa rezkejšie hýbať; stránka ľudová rozsprietiera korene pomalíčky a dá P. Boh, že vyraste z nej veličánsky strom. Mali sme aj my terpez po tieto dni v našom okrese Trstenskom 7-ho nov. dňa bež. mesiaca volby na údov do stoličného výboru. Vypadly nám veľmi skvele, lebo ľudová stránka v celom okrese vydobila víťazstvo.

Jablonka vyvolila dvoch zo stránky ľudovej. Tam sa hrozitánsky boj viedol. Liberalci všetko pokusili, aby k víťazstvu došli: lapali sľubom, hrozbou, pijatíkou, odhadzovaním voličov a všetkým, čo len vymysleť mohli.

Židia všetko pokusili aby len liberálov mohli vyvoliť. Keď počali hlasovať chýbalo voličom ľudovej stránky papieru na kartičky, vtedy tí krivonosí tak sa uzreli, že v žiadnom sklepe nebolo možno papieru dostať, ani za peniaze, ani za darmo tak, že voličia museli upotrebiť čo v policach, kredencoch niekdo mal viete p. R! taký zubkovaný; vystrihvali z neho, kde len bolo možno a také kartičky oddávali, tak že sa haňbiť museli. Ako som počul ľudu bolo ohromná sila; žien tiež bolo moc, ktoré mužom veľkú zmúženosť dodávali. Pána kaplána jablonského liberálci, z kancelárie vypovedali, ktorého si ľudová strana za dôverníka vyvolila, tak že chudák až plakal — ako som počul — toľko mu nadávali. Keď vyšiel von že sa odstráni, zlapal ho ľud s veľkým krikom a nadávaním liberalcom nazpät ho doprovadili, že oni ho tam, kde ho ráz vyvolili, chceju aj mať; lebo že v protivnom páde aj z toho domu, ani kameň na kameni nezostane.

Vidiac to trstenský slúžny Mutňanský, ktorý tiež — čo sa samo sebou rozumie — mamelukom pomá-

hal, že je ľud veľmi rozhorčený dopustil, nachal všetko vo svojom poriadku ísť.

Z ľudovej stránky dostal Karol Palenik a O. drej Jašurda po 146 hlasov, kdežto liberalec notár (opleckový farár) Lucky 110 a Machay komisár 90 hlasov.

Že aku radosť cíti ľud z tým, že vyhrál, ani sa opísať nedá celú noc radostno kričania sa ozivalo po Jablonce: Sláva! Sláva strane ľudovej.

My Chyžňania, Hámry, Čada, Ustia sme celkom spokojne vyvolili nášeho občana Jána Hedaňák s veľkou väčšinou hlasov, tak že mal 213 hlasov, kdežto liberalec ustiansky notár Kavuliak len 11. hlasov.

V Liesku bol tiež boj veľký, ako v Jablonce, ale aj tam zvíťazila ľudová stránka vyvolila čimhovského p. kaplana.

Tiež v Terstenej, v Lipnici aj vo viacej obciach zvíťazila stránka ľudová.

Nech žije!!!

Ako vidíte p. Redaktor my sa tu dosť dobre držíme len to je chyba, že vodcov nám chybuje.

Chyžňan.

Švajnbach (prešporská st.) 1895.

Vysokocená Redakcia!

Predovšetkým prajem Vám, jako i čitateľom Kresťana vôbec, šťastlivý nový rok!

Keď som vaše noviny Kresťana častejšie čítaval, poznal som že Kresťan má vo všetkom pravdu a zdravé zásady, že sa úprimne za dobro ľudu zaujíma, preto som mojím susedom a známym odporúčal, aby Kresťana pilne čítali, a kamkoľvek som prišiel všade som ľuďom radil, aby Kresťana čítali, lež bohužiaľ mnohí mi odpovedali: nuž či ti tie noviny obrobia rofu, alebo ti zbožia omlatia! Z čoho môžeme poznať, že náš ľud slovenský, jako nízko a prevrátené ešte vždy smýšľa, nechce sa mu čítať, a poučovať sa neusiluje; ale keď vidí, že židia sa vzťahujú, že bohatnú, to im potom závidí; veď len obozrime sa po okolí slovenského ľudu, skoro všade vidíme, že sklep, krčmu drží žid, ktorý so všeličím šachruje, chosen a užitek vsrťčí do vaku a predáva taký tovar, taký nápoj a potravu, jaký sam chce, a za takú cenu, jako chce, pritom nič nerobí a dobre si so svojou rodinou žije ovšem z mozoľov ľudu. Naši roľníci nepodújmu nečo takého, lebo si ani sami nedôverujú, že by taký obchod boli vstave viesť. Náš ľud sa nazdáva, že žid má jakési vyššie vlohy, a že má i väčšie požehnanie od Boha, než iní ľudia k pr. slováci. Čo je veľký omyl. Veď i zo slováka vystane výborný krčmár, sklepník, a vobec obchodník, ale ovšem k tomu sa musí podučiť; potom by si on sam môhol do vaku vsrťčí ten chosen, ktorý te-az židovi sa do vaku hrne. Naším slovákovi ja len to radím, aby sa všemožne usilovali pokročiť v rozumnosti, to sa ale len tak stane, keď usilovne budú čítavať či už knihy a či noviny; potom budú neodvislejší a rozumnejší, bude ich skôr každý si vážiť; nebudú sa za pijatiku zapredávať, nepopusti a tak ľahko svoje práva, lež i sami budú môcť rozvážiť si, čo im je ku dobrobytu. Veď Boh všemohúci i slovakovi dal rozum srdco, dušu, tieto ale treba opatrovať, vzdelávať, vyvíňovať; a keď si tieto vlohy, hrivny to od Boha im dané rozvíjú, vtedy žid nebude nad nimi, ale buď naopak, alebo čo sa rozumnosti týka, budú aspoň rovní židovi.

Nebudú potom počúvať takých kazateľov jako je Samo Reis vo Švajnbachu, ktorý sedliakom ohlašuje, že není neba ani pekla, len že peniazom treba veriť; že po smrti z človeka môžu i dobrý remeň vyhotoviť; takéto a podobné blúzniny vzdelanejší a rozumnejší roľník by zapovrhoľ, k židovi by sa neblížil, a žid by potom sam zutekal zpo nedzy rozumnejšieho ľudu.

S úctou

Jozef Noskovič, roľník.

V Antonováci dňa 22-ho decembra 1895.

Prevelebný pán redaktor!

S prosbou našou sa utiekame k Vám, vysokocentný pán redaktor, my obyvatelia mesta Antonosácu v Slavonii v Stolici požegánskej, aby ste tento náš dopis vo vašom Kresťanovi uverejniť ráčil:

— V meste Antonováci sme všetci obyvatelia katolíci a menšia čiast evanjelici, spolu vo svornosti nazývame, nikdy medzi katolíckmi a evanjelikmi, medzi chorvátmi a slovákmi žiadnej rozepky není. Zem je tu dobrá a úrodná. Len evanjelici so svojím duchovným pastierom už od dvoch rokov majú právo, tak i 13-ho decembra 60 ľudí bolo povolano na súd do Daruváru, kde ale ich kňaz vyhral, čo evanjelikov na toľko rozhorčilo, že svoje majatky chcú odpredať a inde sa presťahovať; kto by tedy za slušnú cenu si chcel roľnícky majatok kúpiť, ten nech sa obráti na nižej podpísaného, zvláštne si žiadame, že by sa sem slováci presťahovali, aby sme boli jednej reči, lebo, jako som už bol spomenul, my posavád s bratmi chorvátmi a evanjelikmi pokojne tu nazývame. Obširnejší vývod môže podať nižej podpísaný.

S úctou *Michal Pollák, roľník.*

Velactená Redakcia!

S opravdivou vnútornou radosťou srdca spiecham Vám a všetkým velacteným čitateľom „Kresťana oznámim: Čo sa stalo vo Vráblach?“

Vo Vráblach, malom to mestečku tekovskej stolice stal sa pri voľbe stoličných zástupcov ten podiv, že oproti kráľovskému okresnému sudcovi, p. Gyula Nemlaho a pánovi Vincovi Nedeczky, čestného hlavnému slúžnému a štátnemu marikárovi boli vyvolení p. Albert Turcsányi farár čiffarsky a Jozef Matuska, roľník vrábelský.

Vítazstvo toto ľudová stránka len sebe samej má čo ďakovať; lebo voličia obci Vráble, Aha, Čiffár a Fild veľmi pekne chovali sa pri voľbe.

B. lástne dotklo sa nás, že voliči obce Mel ek nedržali s nami! — Nuž oni len čítajú múdre rady „Kresťan-a“ avšak — bohužiaľ! nenas'edujú jich.

Smutne zkusujeme, že vítazstvo toto ľudu dosť draho padá; lebo je inotivci vystavení sú všelikým sekaturam. — Ten, koho obec platí, opováži sa strašiť, reknúc: — „Môžeš ty učul ísť k p. slúžnému.“ Alebo Nač ideš ku mne? — Choď ta k p. kaplanovi alebo farárovi; to sú vaší patronovia atď. — Avšak ľud je neohrozený! — Nebojí sa ničoho; a tak je to dobre! S Bohom!

Ohajčan.

Z Trenčianska.

Prevelebný pán Redaktor!

Pán Boh nám daj všetkým svojej pomoci a milosti v tomto nastávajúcom novom roku. My tu v Trenčiansku krásny dar sme dostali ku novému roku. V Trenčíne odbavovala sa 19. dec. stoličná reštaurácia, alebo voľba nových slúžnoviev a stoličných úradníkov. Mala to byť voľba, ale to bola len komedia, ktorú na stoličnom dome pán Szalavszky župan vystrájal. Koho chcel on, ten bol vyvolený, to jest, vyhlásený za vyvoleného. Veď viete milí rodáci, že v Maďarországu voľby čo znamenajú. Nitra, Stupava, Girált dobre vás mohli naučiť, čo znamená maďarský sabačák! Jako v Prešporke, tak i v Trenčíne pán Szalavszky dal vyvoliť tých, ktorí sú dobrí hazafíci, ktorí totižto tak tancovať chcú, jako im pán na liberálnej svojej písňake piska. V Prešporke na toľko prevádzal liberálne svoje kúsky náš pán főišpán milý, že mnohí spravodlivo smýšľajúci výborníci stoliční zo stoličného domu von vyšli, nechtiac dítav sa na krásne skutky pána Szalavszky-ho. No v Trenčíne nikto nevyšiel von, keď pán župan rečníť počal, lebo v Trenčiansku málo máme takých stoličných výborníkov, ktorí by sa proti liberálnej múdrosti pána župana postavili osmelili. Výborníkov ľudovej strany vyvolených v 7 okresoch ani jedného nám nepotvrdili, budeme mať teda v novom roku porád na začiatku zas nové voľby výborníkov stoličných. Jak ľudia naši svedomito spoludržať budú, isto zas zvíťazíme, bárs tieto nové voľby už podľa tých nových zoznamov, z ktorých mnoho voličov vynechano je liberálne, prevádzané budú. My silno úfame, že ľud náš slovenský nedá sa na povrazku vodiť, ako dáke hlúpe telatko, od kadejakých, matrikárov, odkundesov. My silno úfame, že naši statoční sedliaci zas ukiažu, že sa nedajú kupovať po päť šesťákokoch, ako starí kohúti Pán főišpán by dostal krásny novoročný dar, keby mu zas v 7 okresoch ľudova strana zvíťazila. Bratia naši Bytčania dostali tiež pekny dar od pána župana. Za služneho dal im Jakuba Szerényiho (pred tým tuším Šlesinger sa menoval.) Toto je prvý židovský slúžny v Trenčiansku. No pomaly bude ich viac. Pán Baroš zostal zas vicišpánom. Všetci usmiali sa pod fúzy, keď pán főišpán pánu vicišpánovi na srdco kládnul, aby spravodlivo a svedomito úradoval. Pán vicišpán potom znamenitú reč povedal. Vyslovil sa, že silno bojovať bude proti ľudovej strane, a že pridržať sa bude „silného duba“ liberalizmu. Ktosi tam mal pod fúzy pošepnúť, že držať sa bude masného hrnca. Pán vicišpán tešil sa tým, že hazafíci rozumnosťou svojou vždy prevýšia ľudovú stranu. To mal pravdu, že prevýšia prevahou veľkou, lež nie prevahou hlavy a modzgu, ale prevahou, tej čiastky tela, ktorú pán Szeghy hlavný slúžny čačiansky kladie vždy najprv na stolicu. Do rozličných výborov z kňazov vyvolení sú len niektorí, ktorí sa hazafíkom páčili. Kto vie dobre čertovú bibliu obracať, zajacov strielať, vínko a pivko pofahovať, to je dobrý hazafický kňaz. Pán Šipeky ablegát vyvolený je do výboru kone a žrebce skúmajúceho a dochováujúceho. Tomuto remeslu musí sa dobre rozumieť. Na tisícročnú výstavu chystáme sa vystaviť reči pánov ablegátov zaviazané do telacej kože. Nech svet obdivuje našich otcov vlasti.

Garbiar.

V Beckove, 1895.

Prevelebný pán redaktor!

V Považskej Strede (feišő-Vágszerdahely) nechcú mať ohlášky zavesené na múre, keď zadrotovaná tabula dlho sa popod móry a pod plotom pohádzovala, leto vraj p. rychtárka nechcela si dať s ňou múr zašpiniť, (veď to nie taká cifrovaná, jako sú v Trenčiansku tabule, ale jednoducho na žltu zafarbená tabuľa) teda smiloval sa ktosi nad ňou, a vezmúc ju k Vahu do sigoti, tam sa chceli pasáci pri nej zohrievať, teda si ju na oheň prichystali, a poštiepali, pravda na zlost p. slúžnemu a notárovi, ale na smiech ct. občanom. Bola tam v Strede ešte 6-ho novembra voľba do stoličn. vyborníkov, ktorá ale pre veľký nátlak a nespravodlivosť slúžneho zle vypadla, pone áč ku škole shromaždeným občanom nebolo dovoleno aby sebe do hlasovacej siene dôverníkov poslať mohli, teda na radu velb. p. farára tri obce: Streda, Pobedim a Bošovce, ktorí všetci pri ľudovej strane t. j. na kaplána chceli hlasovať, neišly hlasovať, nazdavajúc sa, že pán slúžny alebo predseda budú prinutení aspoň jedného dôverníka s jejich strany pripustiť, ale nie pán slúžny zavrel voľbu, keď na liberálneho notára 37 odevzdalo cedulky pravda s ich obci, bárs ešte asi 140 nehlasovalo, toto vraj p. tom slobodná voľba, ale koho slúžny chce musí byť. Zadalí sice protest proti tomu, ale sotvi čo zvíťazia, veď to v Nitre budú sudiť.

Zostávám váš horlivy čítel.

Stredán.

Zpod Prašivej.

Vysokoctený prevelebný pane!

Onehdy som sa stretnul s jedným zámožným pánom, s ktorým pustiac sa do rozhovoru politického, musel som počuť tie hrozné a zdánlive i pravdivé slová, že všetkej terajšej biede v krajine, ktorú liberálci zapríčinili sme my Slováci na vine, lebo že len my Slováci samých mamelukov na snem posielame, a jestli ktorý minister alebo jeho sekretár mandát nemá, na hornom Uhorsku si ho hľadá a iste obsiahne, bo tuná za peniaze a pálenku vyvolia trebárs aj somára.

Zatambil som sa pri týchto urážajúcich slovách, avšak skutočnosť uvažujúc brániť som sa nemôhol, bo veď pán ten z čiastky mal aj pravdu. Predsa aby som toľku potupu a hanbu na mojich krajanov uvalil nedal, vyhovárať som sa, že Slováci naši, pokoja to milovní ľudia, prenasledovaní sú z každej strany, a nemá ich kto zastáť!

Drú ich židia, drú ich páni, a milosrdenstva nikde! Čo si má potom ten úbohý človek počať? Jestli nehlasuješ na toho výborníka stoličného alebo ablegáta, ktorého páni chcú, nedostaneš pasienky nedostaneš dreva, bárs by si aj zaplatiť chcel, jako onehdy Liskovci na Lubochni pochodili, keď nie na liberálneho ferštera, ale na svojho rodáka hlasovali. Vydaní sme židom, ktorí s pomocou vybavenej šľachty jako noví zemáni na Slovensku panujú; zaujímajú všade krčmy a sklepy, tak že kresťan pri nich ani krčmu otvoriť, ani sklep sprevádzať nenie v stave, bo židovské spojenie v krátkom čase ho zničí. Predávajú čo chcú pýtajú kolkto chcú!

A čo poviete pane na ty, hovoriť ďalej keď jeden notár obecný, ktorého občania platia zo svojích mozofov, žaluje „Spolok Občiansky“ preto, že chlieb dáva piecť a predáva údanlive bez remeselnického

pekárskeho výkazu, kdežto naši židia tiež bez pekárskeho učenia chlieb pečú a predávajú, bez toho že by ich za to niekto na otázku t. hal? Čo poviete na to, že pán hlavný slúžny jeden takýto Spolok s vyššou príčiny na 15 zl. pokutoval, kdežto židom ani vlas na hlave sa nepohne? A poviem Vám najnovší chýr: V jednej Obci mala istá pani za 25 rokov počtu, ktorú ku všeobecnej spokojnosti spravodlive a verne sprevádzala. Tieto dni príde komissár od direktie a mne nič tebe nič z vyššieho ministerského nariadenia odberie počtu, jedine preto, že jej muž je odpredávačom Spolku, ačpráve má k tomu od direktie písomné povolenie. Načo vraj drží s kňazom, ktorý je ľudovej strany? Akože nebude držať so svojím kňazom, keď je kresťan a katolík!

Takto robia s nami, takto nás utlačujú a práva nikde nemáme! Či div potom že ľudia naši ubiedení utlačení, umorení musia jako barance na zárez nasledovať s tých mäsiarov? Od týchto čias ale takto nebude. My nechceme byť otrokami, lež práva svoje dľa danej nám slobody vyhľadávať budeme. Ide chýr po Slovensku, že všade sa utvára ľudová strana, ktorej vyslanci naše práva na sneme zastupovať budú, aj my sa tejto strany neohrožene pridrižovať budeme, a uvidíte potom pane, že budúcne na dietu nepošleme viacej liberálnych mamelukov, ale za vec ľudovej strany oduševnených mužov, a tak túto nám pričítanú potupu zotrememe, všade medzi horami a dolami bude sa ozývať pri voľbách: Nech žije ľudová strana!

Tak už bude dobre! riekol mi ten pán a rozšli sme sa.

E. G.

Z Fraštáku (nitr. st.) 25-ho nov.

Prevelebný pán Redaktor!

Zdalo by sa, že vo Fraštáku blažený pokoj poživajú kat. občania, keď žiadne smutné hlasy nezavznievajú zo stránky jejích k ušiam ct. čitateľov nášeho „Kresťana.“ Horkyže! I u nás-snáď ešte vo väčšej miere, jako inokde — panuje duch liberálny a nesvedomiti privrženci jeho všemožným spôsobom ztrpčujú život tohoto, už aj hmotne dost utrúpeného, dobrého ľudu.

So slobodnomurarskou stuškou ozdobený frašťacký matrikár Ludvig Szuchányi a kompan jeho Karol Szvoboda všemožne chcú, aby zápis v jejích prítomnosti a skrže nich vykonaný za rovný so Sviatosťou stavu manželského držaný bol, a z tej príčiny mladoženichov z mestského domu vyhánajú s tým, že: ponevač dľa slov jejích-zápis tento je rovný? sviatosťi stavu manželského, aby sa išli obliecť do toho rúcha, v ktorom pôjdu i do kostola. Kde je to napísané?

Na tom však ešte nenie dosť, lež zo susednej izby príbeh. e im na pomoc aj obecný rychtár Ján Olle, a vo všedných šatoch oblečených mladoženichov spolu aj svedkov sviniam pripodobňuje. Čo má hladaf rychtár v matrikárni? Jakým právom sa opováži surovými slovami napádať bár aj chudobných, ale statočných občanov? Pomaly len, pomaly páni — ani neviem, jako vás menovať! A čo srdcia naše najviac boli je to, že títo traja sú katolíci, a to síce tí „dobří katolíci,“ ktorí len úradní chodia do kostola. Ach zotríte z čiel vašich to vznešné meno; nesvedčí jemu tam! S vašou surovosťou nie len že čiel svoj neobsiahnete, lež ešte viac rozhorčíte ľud ten, ktorý i tak dosť stone pod farchou chudoby. Nedivte sa potom, keď tí, ktorých — aby žiadostám zákona zadosťučinili-predbežne sem a tam povláčiac, konečne slovom: marš!

z dvier domu jejích! vysotíte; keď hovorím tí váne sa chopia zástavy strany ľudovej, a vy, jako nesúci, spolu aj s vašim velmožným slúžnym, na ktorého rozkaz-tušim-toto činite, podobného: marš! u z hora sa súčasťnite.

Sošla by sa na vás dobrá . . . metla! Túto aby vám Mikuláš priniesol, zo srdca vámpraje. *Frašťacan.*

Z Miavy, 1895.

Prevelebný pán redaktor!

Keď nedávno moje riadky v Kresťanovi i do Miavy zavítaly, mnohí náramne boli zvedaví, kto to môže byť ten „jedon luterán“? Ja som sa neprezradil.

Videl som, že mnohí schvalovali to, čo som pisal, a preto chcem ešte i teraz čo-to sdeliť, čo vtedy mojím neučeným mozgom na um neprišlo.

Sú u nas čudné pomery. Obyvatelia sú na dve čiastky rozdelení; na maďaronov a na slovakov. Maďaronov je tu tak malo, že by ich slováci na jednu večeru spratali. Len náš pán tatík nepatrí ani k jednej čiastke, lež obom ľahodí dľa možností; on chce byť s každým za dobre, a tak aj koza sa naje, aj kapusta ostane.

Medzi fiškalmi sú mnohí odhodlaní mužovia; tí by boli neprelomiteľnými stĺpmi ľudovej strany, keby si ich táto získala; čo by sa, myslím aj previedlo, keby oni tak riadne čítali „Kresťana“ jako ja. Mne sa podarilo už viacerým dokázať, že „Kresťan“ nebojuje proti luteránom, lebo vtedy by ani tieto riadky neprišli, ktoré z luteránskych mozgov vyliezly. On bojuje proti krivonosým pijavicám, a proti bruchopasným liberálom, ktorých p. barón Kaas, privrženec to luteránskej viery, novými pohanmi nazýva.

Nedá no som bol vo Vrbovom na jarmaku, a tam som čítal u výberčika trhov ten sošif „čo chce ľudová strana“; veľmi sa mi páčil, on tak otvorí oči v bčianskom ohľade, jako katekismus v náboženstve. Neškodilo, ba veľmi povďační by sme boli, keby kat. p. farár tunajší ho dal doniesť vo väčšom počte, aby sa i nám luteránom ušlo z neho niekoľko výtiskov.

A vôbec jak je to pravda čo som počul, u nás už mnohí celkom vysriezveli, a nedajú sa mámiť viac žiadrou židovskou stránkou. Hovoria, že i katolícky p. farár má počť byť jakýmsi veľmi oduševneným za zásady ľudovej strany. To by m c bolo hodno, lebo on je tu najväčším majiteľom; jeho osoba je o mnoho vážnejšia, jako nášho p. tatika; a čo si on pred seba vezme, to všetko statočne vybaví, nie teda jako mnohí pobeheji všetko musia počať a nič nedokončia. Len tejto jeho udatnej rozvazenosti, privlastňujem i to, že do včul celkom verejno nekráčaľ pred nami s ľudovou zástavou.

My evanjelici sme neni takí prepíati, žeby sme nechceli s katolíckmi v jednom tábore bojovať; dokázali sme to, keď sme p. Komlóssyho a p. gr. Pongrácza vyvolili. Ale vtedy sme malí odhodlaných a neunávných vodcov ktorí leby i teraz nám na čelo vstupili, ver by musel nas obres zastupiteľa ľudu poslať na snem.

Aj na kopaniách by sa dalo moc previesť; kopaničiari sú i od nás statočnejší. To by si nikto nemysleť, jako neohrožene verný vie byť taký chudobný kopaničiár ku svojmu danému slovu. Túto statočnosť i p. slúžny pozná, a preto nikto sa neopováži takého podplácať, lebo neviem, či by celý ušol. Jak sú moje riadky neni vám odporne, i druhý krát zavítam.

Jedon luterán.

V PERNEKU, dňa 8. dec. 1895.

Velebný Pane !

Čítajúcemu o väzení sv. Jána, ktorý pre pravdu a pravdomlivosť bol kroz Herodesa uvrhnutý do žalára : hneď mi prišla na um tá naša dňa 5. a 6-ho dec. v Stupave vykonávaná voľba krajinského vyslanca, čili ablegáta.

Pri tejto voľbe dve zápasily čili meraly sa stránky : vládna, a tá mala za kandidáta Imricha Látkoczyho, štátneho sekretára, stránka asi 600 hláv silná, a potom stránka ľudová, najmenej ešte ráz tak silná, ako strana vládna, a tá mala za kandidáta pochvalne známeho plešporského advokáta Karola Otočku.

Pri kandidovaní Imricha Látkoczyho, jedného z tých najčelnejších mužov strany liberálnej, čili vládnej, dalo by sa aspoň kolko-toľko slušnosti ku protivnej, čili ľudovej stránke úfať, očakávať, no stalo sa oproti, a liberálno-vládna strana dokázala znovu, ako sa ona v terrorisme a vo všemožnom nadužívaní vládnej moci vyzná. Sv. Ján bol pre svoju pravdomlivosť uväznený, a tak i my, ponevác k zástave strany ľudovej a tak k ochrane sv. križa a pravdy kresťanskej sme sa prihlásili : boli sme pri tej voľbe nového ablegáta ešte horšie akoby uväznení, lebo väzeň v žalári dostane aspoň vody ku svojemu občerstveniu, my ale za celý deň a celú noc — a nektorí i výšej — tak sme boli uzavrení a vojákmí obstúpení, že ani kvapku čistej vody sme nedostali a dostať nemohli k občerstveniu našemu. Istí dobrí ľudia aspoň vodou občerstviť nás chceli, ale vojáci a žandári následkom vydaného proti nám vyššieho rozkazu putienky s vodou prevrhli, k vode prístup zabránili a k našemu občerstveniu vody sa nám napíť nedovolili. A ver' ani bych to neuveril, keď bych i sám to nebol zkusil.

Sv. Ján bol uväznený pre pravdu ; aj my bojovníci pod zástavou strany ľudovej, zastanci pravdy Kristovej, boli sme jeden celý deň a celú noc ešte horšie ako uväznení, lebo väzeň má aspoň komorku s prístreším, a je pod strechou, my ale žiadneho prístiešia sme nemali, hustému dáždu, vetru a zime vystavení nemali sme príhodného miesta, kde by sme aspoň na chvíľku svoju utrápenú hlavu boli skloniť mohli!

*Sv. Ján v žalári i stali, a tak žeby pravdu hlásať nemohol, nemým ho učinili ; nám síce pri onej voľbe hlavu mečom nesfali, ale žeby sme za vieru a pravdu Kristovú hlasovať nemohli, nie len že od strany ľudu všemožným nátlakom a hrozbami odstrašit' nás chceli, no všelijakým figliarskym a úkladným spôsobom „vôta“ a hlasu nášého nás pozbavili. Len málo odchylné udanie veku, méno voličom správne a nie dľa ctynbe napísaného voličov popisu spotvorene vyslovené, dostačilo k tomu, aby volič „vôta“ bol pozba-vený. A kto videl rady našich voličov, ktorí 1200 a ešte viac oprávnených voličov počítali, a tento počet srovnal s počtom našich protivníkov : ani zďaleka nebol by si pomyslel, že my prepadnúť by sme mohli pri voľbe ; no stalo sa, čoho žiaden priateľ pravdy sa nenadál, ani, žeby stať sa to mohlo, neočakávať, my bojovníci, ktorí sme za pravdu zástavy Kristovej bojovali, pri voľbe ablegáta sme prepadli, lebo jako naši protivníci, majúć moc a vládu v rukách, už popredku dohovorené to mali, my prepadnúť sme museli.

Sv. Ján v žalári usmrtili, nie žeby to bol zaslužil — veď bol muž svätý a spravodlivý —, ale ponevác ho usmrteného mať chceli, usmrtili ho pre

pravdu, no pravda usmrť sa nedá, ona skôrej lebo neskôrej zase sa ohlási, a konečne i zvíťazí.

I Krista Pána usmrtili, no on vstal z mrtvých a zvíťazil, a tak potom zvíťazila pravda, zvíťazilo učenie jeho. Hneď napredu mojeho dopisu som poznamenal, že my voličia ľudovej strany boli sme vojskom a žandarmi obstúpení, ešte horšie, ako v žalári uväznení, ani to nemohúc bez urazenia slušnosti vykonať, čo príroda neuprosne žiada. A z tohto ohľadu k oceneniu chovania sa oproti nám našej vrchnosti počas tejto voľby stojže toto :

V krajine našej býva kedy-tedy vyhlásené, že keď istá nemoc, na pr. cholera, sa blíži, že preto pre zachovanie zdravia jest potrebné chrániť sa prestydnutia, a že pre tú istú príčinu, pre zachovanie zdravia, není dovolené nečistú vodu za nápoj upotrebiť, a hľa pri stupavskej voľbe o nás a naše zdravie ani najmeň sa nestárali, nám zimou skrehnutým oheň rozložiť a sa zohriať nedovolili, vatry už zapálené, po dvarazy rozhodit' rozkázali, čistej vody nám nedopriali, a ktorí veľkou umorení žízňou vody napíť sa chceli : z kolaje vodu nečistú piť museli ! Či aj tentokráte vrchní naši o naše zdravie pečovali a sa stárali?

Ačkoľvek pokračovanie oproti našej ľudovej stránke ani zákonom, ani rozumom, ani ľudskosťou odôvodnené byť nemôže : predsa protiventvá nám bez príčiny činené trepezlivo znášali sme všetci, áno mnohí z nás hovorili pri tejto príležitosti : že ich nikto a nič neukoná, že ich v jejích k ľudovej strane vernosti žiadne ani to najväčšie protiventstvo nepremôže !

Volič okresu stupavského.

Svetochýrna voľba stoličných výbor- níkov v Hruštine (oravska st.).

Vláda Bánffyho nešetří žiadnej namáhavosti v udržaní moci svojej, upotrebavala prostriedky jakékoľvek, buď sú ony slušné, alebo neslušné, jej je to všetko jedno len aby krčvite mohla sa i na ďalej udržať.

Okresny služný Szmetanay lámal si svoju múdru hlavu ; a na tom sa ustál že keď nie inakšie, nuž aspoň jedného liberálca Székelya sa pousiluje oratovať, lebo predviedel, že odvrhnutie p. farára miestneho u ľudu veľkú rozhorčenosť by bolo v stave zapríčiniť, nuž teda zaumienil si druhého kandidáta ľudovej strany Jána Szemana odsotiť, čo sa mu ale len nespravodlivým spôsobom podarilo.

V deň volby, keď sa ustanovili kandidáti ľudovej strany v miestnosti patričnej, a žiadali si dôverníkov svojích, on sa t. j. predseda volebnej kommissie vyslovil, že patriční dôvernici sa už vymenovaní ; o ktorých on mal starosť, aby takých si vyvolil, o ktorých prevedel, že jeho bašovstvo pri sbieraní vokšov nebudú tak v stave dohliadať, ako by sa patrilo. Dôvernici do kúta boli posadeni a ani nemali menoslov voličov pri rukách, tak že predseda služný môhol čo chcel vystrájať s vokšami. Tak teda nie div, že druhý kandi-

dát ľudovej strany Ján Szeman musel buchnúť, a liberál Székely, miláček služného musel prejsť so 14 hlasmi. K víťazstvu Székelya dopomohli najviac kartičky nasypané, lebo zamenené skrze poverených od predsedu. Že na koľko boli kartičky s dvoma kandidátami ľudovej strany zhabané, s toho sa dá uzavrieť, že p. farár Klinovszky, na ktorého všetci hlasovali, len 205 hlasov dostal, ačpráve voličov v troch dedinách: v Hruštine, v Babine a vo Vaňovke na 400 sa počítuje. Kartičky ale, na ktorých boli p. Klinovszky a Székely liberál naznačení, v prospech liberálneho kandidáta na to miesto vyš spomenutých s dvoma kandidátmi ľudovej strany opatrených kartičiek, boli tým viacej do urny falšovne sypané. Keď výsledok voľby predseda komissie, služny Szmetanay vyhlásil, že pri Klinovszkemu aj Székely zvíťazil, jednohlasne vo veľkom kriku protestovali proti tomu, že Székelya nechcú, lebo toho nevolili, a s telom a s dušou len Szemana, kaplána doľnokubinského éljenuvali, a na služného všeliaké hrozby a výkriky kydali. V ten istý deň pod večer do 265 voličov sa podpísalo na protest, ktorý ohľadom zkasovania voľby vyvoleného výbornika Székelya na „Výbor opravenia volieb stoličných výborníkov“ (v Dolnom Kubine) upravili, a spolu i vypísanie novej voľby v okrese Hruštinskom si žiadali. No vláda Bánffyho môže byť pišná, že tak mnohí jej pomocníci Tarnóczyho v tomto ohľade nasledujú, a jej jestvovanie na dlhší čas zabezpečiť sa vynasnažujú. Lež s takým nespravodlivým jednaním kde zájdu ti veľkí pánovia, prorokovať im môžem, že o nedlho ľudová strana jich nespravodlivosť a tyranstvo odsoti, a jejich miesto ona zastúpi.

Načim ešte podotknúť že pán slúžny jedného občana len preto, že bol sa poradiť vo fare, vo svojej rozhorčenosti pre taký zločin na oslávenia svojho bašovstva, s päsťou poriadne do chrbta sotil, čo ten istý s veľkou bolesťou za ľudovú stranu potrpel.

Ale za to nebojme sa, bojujme oproti nepriateľom našim, však nám dakedy po dobre konanom boji nastane aj čas pokoja, tak že budeme môcť oduševnenejšie kričať!

Nech žije ľudová strana a jej vodcovia!
a „Dolu s bezbožnými liberálmi.“ T . . o.

Rozmary a žarty.

Z denníka lekárovho.

Dnes dňa 1-ho januára 1896. prišiel ku mne pán Elegy, jedon elegantný mladý človek a nevyberanými slovy mi vynadal, prečo sa miešam do jeho rodinných záležitostí . . . Má pravdu; vyliečil som jeho bohatého strýca.

HOSPODÁRSTVO

Ako máme s hnojom zachádzať.

(Z novin »Tiszántúl« prevzatý článok.)

Každý gazda môže smeti svojho dvoru, vypletú zelinu atď. pozbierať a pripojiť k hnoju obyčajnému: s tým nielen hnoj si množíme, lež aj zdravie svoje a hydu podporujeme; a vypletá zahrada s podarenejšími zeleninami sa bude usmievať na nás.

Veľmi vážna vec je ale zvlášte to, aby sa hnoj tak opatroval, žeby čím tuhším zostal, a čím menej vypuchol. O toto naši gazdovci takú malú starosť majú; že ich hnoj o tretinu menej stojí ako by bol hoden pri dobrej opatere!

Nasledujúce rády nech si vštepiu do pamäti gazdovci.

1. Na koľko možno, mnoho treba hnoj rozprestrieť na hnojovisku, a dobre uchodiť, aby sa nedala doňho plesnina.

2. Keď je ho už ale na šúch, asi na jedon lebo dva palce, posípme ho čistou hlinou; ponevác v tomto páde sila hnoja nebude mať kade von uprsknúť, a tak cena hnoja sa zachová.

3. Nikdy nesmieme nechať hnojovisko vyschnúť: lež musíme ho vždy vo vlhkom stave zachovať.

Hnoj nevyzre dokonále, keď je primokrý, abo prisuchý. Taký nevyzretý hnoj ale neposkytuje obiliu potrebné látky. Zakaľ teda hnoj v zemi zraje, celkom bez chosna tam spočíva pre gazdu.

Že v tomto ohľade sme veľmi na zadku, to tým viac bolí človeka, keď vidí, že v cudzozemsku aký pokrok spravili hospodári. Nech mi je dovoleno odvolať sa aspoň na jedon príklad nemeckého hospodárskeho spolku.

Na dvanástich skumajúcich stanicách sa usilovali vyskúmať, jaká opatera hnoju je najvýslednejšia, to skúmanie ešte vždy trvá a ono je dôkazom toho, že naši veľkožalúdkoví nemeckí susedia za jakú vážnu vec pokladajú dobré opatrovanie hnoja, a nedajú sa mámiť, že jedine s robeným (kunštovným) hnojom je v stave človek dvanásťnásobnú úrodu docieliť.

Ja len to radím dobrému ľudu slovenskému, aby sa usiloval čím viac maštaľového hnoja a síce vyše spomenutým spôsobom dorobiť: vtedy ani kunšty netreba strájať, a predsa pri požehnaní božskom, povďačné budú k nám naše role za prácu na ne vyloženú. Cachtičan

VYOBRAZENIE

Sotva sa narodil Spasiteľ láskavý, a už musel utekať, aby o život nebol pripravený. Svätý Jozef a blahosl. P. Mária ho sprevádzali na tej ceste do Egypta. Bola táto cesta dlhá, obtížná a s ťažkosťami spojená.

Na tejto ceste, keď ustala sv. rodina utiahla sa do chládku, aby si odpočinula a k ďalšiemu cestovaniu sily nadobudla.

Takú čiastku toho putovania nám i dnešný obraz predstavuje. — Ty človeče kresťanský ale, spomni si na to, že za tvoje darebáctvo a ľahostajnosť musela sv. rodina sa tak unavnej ceste podrobiť, čo aspoň od veľú sa vynasnažuj s čím horlivejším chodením do chrámu a plnením svojich povinností odmeniť.

ODKAZY REDAKCIE.

Naším čitateľom a vôbec všetkým katolíkom čo najvrúcnejšie odporúčame Spolok „*Svätého Adalberta*“ (Vojtecha) v Trnave, aby ho napomáhali, lebo to je jediný spolok, ktorý sa stará o duchovný pokrok slovenského katolíckeho ľudu v Uhrách, vydávajúc dobré knihy pre katolícky ľud. Veľulajším Jeho predsedom je dôstojný a veľkom. Pán Šimon Klempa kanoník v Trnave.

Kto chce noviny ľudovej strany v uhorskej reči čítať, tomu odporúčame noviny „*ALKOTMÁNY*“ čo najlepšie a najlacnejšie, lebo vychádzajú každý deň a na celý rok stoja len 10 zl.

V Budapešti Barošš ulica číslo 59.

Zpod Prašivej. Š. M. Vďaka, prosíme aj inokedy!

Bolerázy. Cz. M. Už sme o tej veci nedávno obsirne boli písali, a preto nechcejúc opakovať tú istú vec, váš dopis neuverejníme.

Halič. J. K. Váš list sme dostali a schvaľujeme vaše náhľady, len i na ďalej tak pokračujte.

Lopašov. N. M. Váš list sme dostali, ale z vážnych príčin ho neuverejníme.

Kisúca-Nové-Mesto. J. G. V budúcom čísle »Krešťana« podáme Vám tú žiadanú adresu.

Zpod bielej Hory. Pútnik. Váš list trochu sice pri neskoro, ale predsa, ponač je dobrý, v budúcom čísle Krešťana prinesieme. Obsypaný bol »Krešťan« mnohými dopismi, preto na váš len teraz prišiel rad. Prosíme i na budúco rozídte sa po okolí, a čo tam nového, odpište nám.

Skalica. J. P. V budúcom čísle »Krešťana« váš dopis výnde.

Vesele. S. U. L. S. Váš list bez podpisu prišiel veľmi neskoro, preto ho upotrebiť nemôžeme.

Skalica. Drahuš Podchoč. Vaše verše do »Krešťana« zaslané nemôžeme uverejniť z tej príčiny, lebo verše sa ináč robia; nemajte nám za zle, keď vám kritiku úprimne odkazujeme.

Zákopčie. A. Č. Váš dopis sa do »Krešťana« nehodí.

Dopisovateľov našich prosíme na to, aby dopisy svoje le. na krátko, ale jedno skladali, lebo ináč pre veľké množstvo ani ich prečítať tým menej uverejniť nemôžeme, naše noviny len raz za týžden vychádzajú, tedy niet toľko miesta, aby sme ich priniesť mohli.

Spolu tu upozorňujeme et. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je uncvanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osob, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knížná polica.

Katolíckemu ľudu odporúčame nasledovné knihy: „*Kto má pravdu,*“ sošit.

„*Dom a Škola.*“ Dobrá kresťanská výchova musí byť všetkých nás prvou starostou. Preto aj prostriedkov k dobrej výchove musíme hľadať. Jedným z takých prostriedkov je dobrý vychovateľský časopis. Jediný náš vychovateľský mesačník „*Dom a Škola*“ prináša zvlášte v poslednej dobe články rozmanité a výborné, preto ju všetkým pp. farárom, pp. učiteľom aj rodinám odporúčame. Zvedeli sme, že najme katolícke učiteľstvo časopis ten málo odoberá; pokiaľ „*Dom a Škola*“ je vedená duchom kresťanským — a to zaiste je — a pokiaľ neobráža našu cirkev katolíckú — a to dosiaľ neurobila — potiaľ nenie príčina, aby ju katolícke učiteľstvo neodoberalo. Nesmieme dopustiť, aby sa z dačoho mohlo zatvárať, že katolícky učiteľ je menej vzdelaný a pre školu menej zaujatý. „*Dom a Škola*“ stojí roč. 2 zl. 50 kr., za pol roku 1 zl. 25 kr. a možno ju objednať s adresou: „*Dom a Škola*“ v Ružomberku, liptovská stolica.

„*Pútnik Sv. Vojtešský. a jeho „Kalendár*“ je k dostaniu v Spolku Sv. Vojtecha v Trnave.

„*Kráľovná Sv. Ruženca.*“ Mesačné sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan Pironcsák farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

Znovu vydáva: Fr. Richard *Oswald* správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: **Ružencová knižočka**. Albána *Stolca* **myšlienky o žoltári**. Cena jedného výtisku 15 kr.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.75—7.20 zl. Raž 6.10—6.25 zl. Jačmeň na krm 4.90—5.10 zl. do pálenie 5.40—6.20 zl. na várku 6.40—5.10. Oves: 5.90—6.25. Kukurica: 0.00—0.00. Proso: 5.35—5.70. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno: 8.50—09.25. Koprné semeno: 9.20—9.25.
3. Strova: Veľká biela fizuľa 8.25—8.75; tmavá 8.50—9.50 okruhlá: 8.25—8.75., tarkavá 6.00—6.50. Šošovica 6.00—12. Hrach 8.50—9.50. Čistá 13.00—00.00 zl.
4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—20. Burgyňa 1.80—0.00. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.
5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.50—3.00. Slama. Na postielanie: 1.20—1.50. Žup 1.40—1.60.
6. Siatie Červená ďatelina 30—40. Lucerna 34—42 zl. Jarí ladník 5.50—6.00 zl.
7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: 55 hospodárskych volov; 117 dojných kráv. Následovné boly ceny Vyborná pára volov do jára do 000—390 zl. Dojné kravy: za jeden kus 60—160 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 2682 kusov oviec. Ceny: 12—14.00 zl. za páru a 13—16 kr. za živý kilo. Svinský trh: za kilogram 51—56. V salašoch 3147 kusov bolo umiestnené.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 20—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 32—40. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 52—53.70., udená 58—58.50 zl.
9. Remeň funtový 152—185, tercy 150—170.
10. Kraviny vrázkované 180—210.
11. Pytlinky 255—260.
12. Teľaciny najl. vískovky 430—450, stredné 355—36 ťažené a vrázkované 340—355, blysk. remeň najlepši 160—165 prsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

V Novom-Meste nad Váhom

bárkedy do árendy dá sa

POTOČNÝ MLÝN,

usporiadaný dľa najnovšieho systému s pekným prihodným kvartírom, maštalami a zahradou, v ktorej popri ovocnom strome dorobia sa všetky pre domiacnosť potrebné produkty.

Obširnejší vývod podá majiteľ:

KORONTHÁLY LŐRINCZ

advokát.

VÁGUJHELY, (NYITRAMEGYE.)

3—3

Najpríhodnejší dar

pre veriacich katolíckych kresťanov obojeho pohlavia
k **nastávajúcim sviatkom**

a iným príležitostiam

sú nasledujúce knižky:

„**Ježiš moja žiadosť**“, modlitebná kniha s malým spevníkom pre každého katolíckeho kresťana. — Strán 408. — S 3 krásnymi obrázkami. — Cena: Tuho viazaná v remeni s futrálikom a mramorerezom 1 zl. Tuho viazaná v remeni s futrálikom a zlatorezom 1 zl. 20 kr. Skvostne viazaná v chagrénu so spinkou pozlátenou ozdobou s futrálikom 2 zl. 50 kr. — *Pri odobratí viac výtiskov dávame primeraný rabatt.* — Neviazané pri odobratí najmenej 10 výtiskov za hotové alebo na dobierku 50 kr.

„**Vzdychy katolíckeho kresťana k Bohu a Svätým i Sväticiam Jeho**.“ Spísal a vydal *Franko V. Sasínek*, kňaz b.-bystrického biskupstva. Tretie rozmnožené vydanie. Strán 336.

„**Vzdychy vernej dcéry cirkve k Bohu a Svätým i Sväticiam Jeho**.“ Spísal a vydal *Franko V. Sasínek*, kňaz b.-bystrického biskupstva. Tretie rozmnožené vydanie. Strán 336.

Cena každej tejto knižky neviazanej 30 kr., v koži viazanej s futrálikom a sice so zlatorezom 70 kr., bez zlatorezu 60 kr.

☛ **Pri odobratí knižky „Vzdychy“ za hotové alebo na dobierku najmenej 10 výtiskov stojí neviazaný výtisk len 24 kr., viazaný v remeni bez zlatorezu a s futrálikom 50 kr., so zlatorezom 60 kr.** ☛

„**Veniec katolíckych cirkevných piesní**“, ktoré dľa obsahu, basnickej ústrojnosti a nápevu prepracoval a z čiastky novo složil *Gabriel Zaymus*, kňaz biskupstva b.-bystrického. — Obstaral † *Fr. Tagányi*, kanoník nitrianský, predtým dekan a farár turzovský. — Tretie vydanie. Strán 132. Cena v papieri tuho viazaného výt. 16 kr., v plátne viazaného výtisku 22 kr., *bez rabattu.*

SPRÁVA

kníhtlačiarstvo-účasťníarskeho spolku
v Turč. Sv. Martine.

TLAČIAREŇ
„SVÄTEHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačie týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO

„KREŠTANA“

PRIJÍMA.

== BUDAPEST, ==

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

 Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: *Testimonium Confirmationis* 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováče.

 Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.